

Kristi herredømme over alt liv, del I:

Omfanget av vår lojalitet til Kristus

Både av eksterne og interne årsaker står kristne i fare for å gjøre sin tro til et privat anliggende, og bevisst eller ubevisst sette opp et skille mellom det hellige og det sekulære. Ved å vise til noen av disse årsakene tar denne artikkelen sikte på å vise at et livssyn som innebærer at Kristus er Herre over alt liv ikke bare må få konsekvenser på alle områder av livet, men også for hvordan vi ser på tilværelsen som helhet.

I mange år har jeg arbeidet med temaet “Kristi herredømme over alt liv”. Vi mislykkes stadig med å tillate Kristus å være Herre over hele vårt liv, og dette tilbakevendende problemet er en høyst reell sykdom i Kristi kirke.

Vi blir lett bedradd på dette området, fordi de fleste som tror på Jesu guddommelighet også mener at de tror på hans komplette herredømme. Jeg har aldri møtt noen som for alvor har påstått at Kristus var Herre i tre fjerdedeler av deres liv. Hvis han er Gud, er det latterlig å tro noe annet enn at han er Herre over alt liv. Men det er likevel ikke fullt så enkelt. Vi bærer med oss alle mulige slags forestillinger, og til syvende og sist ender disse opp med å endre alt.

For å virkelig adressere dette spørsmålet, er denne artikkelen delt opp i to deler, der denne første tar opp *omfanget* av Kristi herredømme og dermed vår lojalitet til ham. Den neste (som vi vil ha med i *Theofilos* 04 2011, red.) vil ta opp *kvaliteten* eller *intensiteten* i vår indre lojalitet til Kristus. Det vil selvsagt bli noe overlapping mellom disse delene.

Først vil jeg sette opp noen scenario og spørsmål som tilsynelatende ikke henger sammen, men som har det til felles at de illustrerer hvor vanskelig det er for oss å forstå eller leve ut tanken om Kristi herredømme over alt liv.

- En mann jeg en gang arbeidet sammen med diskuterte hvorfor kristne ikke skulle drikke alkohol, røyke, se film eller danse. Hans siste argument var: “Men hvis jeg *gjør* dette, hvordan skal folk vite at jeg er en kristen?”. *Er det noe galt med dette bildet?*

- En annen mann kjente på skyldfølelse etter å ha sett en film. Ikke fordi han hadde sett film, men fordi han kjente nytelse over en historie som ikke hadde et eksplitt kristent eller åndelig budskap. Han følte seg uåndelig fordi han kunne nyte det som bare var en menneskelig og ikke en spesifikt åndelig fortelling. *Hva er galt med dette?*
- En del hevder at det meste av kristen popmusikk har kjedelige tekster. *Hvis det er sant, hva kan være årsaken?*
- Den kristne historikeren Mark Noll skriver at mange amerikanske kristne mener at alt de trenger å vite om verden, er hva Bibelen sier om hvordan den skal ta slutt. *Er det noe galt i å mene det?*

Jeg vil påstå at det er mye galt med disse eksemplene og at de reiser viktige spørsmål rundt omfanget eller utbredelsen av Kristi herredømme i verden. Jeg vil også påstå at de illustrerer en sykdom eller dysfunksjon i kristen tenkning og livsførsel, i tillegg til å være et svik av vår fødselsrett som kristne. De representerer noe som skader kristne mennesker så vel som det kristne vitnesbyrdet til verden.

Det finnes en åndelig tradisjon som i virkeligheten er fremmed i det bibelske verdensbildet, men som har forført kristne så lenge at det er blitt vanskelig å skille den fra det kristne livssynet. Jeg kaller det for *skillet mellom det hellige og det sekulære* eller *Det splittede livs åndelighet*. Denne tradisjonen har gjort at tanken om Kristi herredømme er blitt uklar for oss. Det å klargjøre og rette opp i denne misforståelsen har vært en av de store tema for L'Abri¹ helt fra starten. Så mye annet av alt vi sier og lærer avhenger av at vi ser klart her.

Hva er en kristen persons perspektiv eller livssyn?

La meg begynne med å gjøre rede for hva jeg ser på som bibelsk kristendom, og hva jeg mener karakteriserer et kristent livssyn. Et livssyn er en beskrivelse eller et bilde av hva en ser på som *det store bildet*. I sin enkleste form er et livssyn et svar på tre spørsmål: 1) Hva finnes? 2) Hva har gått galt? Hva er problemet? 3) Hva er løsningen? Hva må gjøres?

Jeg vil her definere det kristne livssynet i en veldig forkortet form for at vi skal kunne ha et felles utgangspunkt.

1. Hva finnes?

Gud og hans skaperverk er alt som finnes. Gud som Far, Sønn og Hellig Ånd, som skapte alt som eksisterer utenom ham selv. En hellig og personlig Gud skapte en fantastisk verden med enorme variasjoner, rikdommer og kalte den "god".

Mennesker er en del av denne skapelsen, et folk som er skapt i hans bilde. Mennesket er en enhet av kropp og sjel med en enorm kapasitet til språk og moralsk bevissthet. Det besitter en kreativitet som stammer fra Guds kreativitet, og er skapt til å ha en relasjon til Gud.

2. Hva har gått galt? Hva er problemet?

Syndefallet er problemet. Da det første paret gjorde opprør mot Gud, gikk samtidig hele verden opp i limingen, og stolthet, egoisme, arroganse, ondskap, frykt og død ble introdusert for den menneskelige erfaring.

Vi lever fortsatt i Guds verden, men vi har en hang til egoisme, altså et ønske om å være uavhengig av Gud. Det som feiler oss, er så alvorlig at vi står uten håp om gjenopprettelse i kraft av oss selv.

3. Hva er løsningen? Hva må gjøres?

Vårt eneste håp er å motta nåde fra den Gud vi har gjort opprør mot. Jesus skapte en mulighet for at dette kunne skje. Løsningen er at Gud åpnet en dør av nåde gjennom at hans Sønn ble mennesket Jesus fra Nasaret. Gjennom hans liv og død på korset for oss, kan vi bli spart for den straffen vi fortjener for våre synder, når vi tror på ham ydmykt og med tillit.

Gud tilgir oss der vi er, men han elsker oss for høyt til å etterlate oss der. Gjennom Den hellige ånd arbeider Gud i oss for å skape en fornyelse av sitt bilde i oss. Det betyr at Gud leder oss til vår sanne identitet, som finnes i etterfølgelsen av Jesus. Vi er kalt til å elske hverandre og være salt og lys i hele bredden av samfunnslivet.

Det skal komme en endelig fullendelse, en forening av himmel og jord når Gud fullender sitt arbeid i oss. Dette er Guds endelige løsning på problemet vår verden sliter med.

Ser vi på hele det kristne livssynet slik det leves ut, finnes det et *viktig moralsk valg* som går igjen på alle områder av livet: Å adlyde Gud eller å være ulydig mot ham. Vil vi følge Gud Skaperen og Jesus Sønnen, eller la synden styre oss og følge falske verdier, falske guder og bygge idoler? Mitt liv omhandler mange arenaer – familie, seksualitet, politikk, penger,

eiendom, skjønnhet, utdanning, underholdning eller bare det å være en neste. Hvilken retning skal livet mitt ha på alle disse arenaene hver dag? Vil jeg leve til ære for Gud...eller ikke?

I realiteten innebærer dette å svare på Josvas utfordring om å ære Herren Gud "som førte oss ut av Egypt og befri oss fra slaveriet". Alternativet er "de gudene som fedrene deres dyrket bortenfor Storemnen, eller gudene til amorittene som hadde det landet dere bor i." Jeg tar slike valg hver dag. Skal jeg gjøre dette på min måte, eller på Guds?

Hvis det kristne livssynet er sant, vil jeg forsøke å se og behandle ethvert område av livet – livets fulle bredde – som om det står under Kristi herredømme, fordi Han bryr seg om det. Alle deler av livet vil representere en mulighet til å tilby min tjeneste, min tid, min energi og lidenskap til Gud, som en del av min gudstjeneste – eller la det være.

Dette er det kristne livssynet i et nøtteskall. Nå vil jeg gå over til den fremmede teologiske og åndelige tradisjonen som har vært så distraherende og ødeleggende for den kristne kirken i ulike former gjennom tidene.

Skillet mellom det hellige og det sekulære

Jeg vil nå gå mer konkret inn på feiltagelsen vi her snakker om, nemlig at det skulle eksistere et skille mellom noe som er hellig på den ene siden og noe som er sekulært på den andre siden.

La meg først forsikre meg om at vi oppfatter kontrasten. Vi har akkurat sagt at i det bibelske verdensbildet var Guds skaperverk – åndelig og materielt – godt, men vi har falt i synd. Alle områder av livet i skapelsen – natur, kultur og åndelig liv – gir oss muligheter til å enten ære og adlyde Gud eller være ulydig mot ham ved å være stolte, gjøre opprør eller dyrke avguder.

*“Hva er det mest åndelige av å
be eller vaske opp?”*

Bønn eller oppvask?

La meg illustrere H/S-skillet med et spørsmål en av våre studenter stilte meg for noen år siden: "Hva er det mest åndelige av å be eller vaske opp?". Antagelsen var at enhver kristen med sunn fornuft ville vite at det er mer åndelig å be enn å vaske skitne tallerkener og kopper. Men den antagelsen kommer direkte fra skillet mellom det hellige og det sekulære. Jeg måtte skuffe studenten ved å svare at jeg ikke kunne si hvilke av disse to aktivitetene som grunnleggende sett behager Gud mest.

Problemet er nemlig at det kan tenkes situasjoner der det er synd å be i stedet for å ta oppvasken. For eksempel når det er din tur til å ta den (Dette er en av leksene studenter ved L'Abri lærer. Vi har nemlig massevis av oppvask).

Det virker som om *både* bønn og oppvask kan være enten til Guds ære eller synd. Du kan ikke si at en av dem *i seg selv* er mer til behag for Gud. Sier jeg at bønn alltid er mer til behag for Gud, tenker jeg som en disippel av Platon: "Den materielle verden har ingen betydning, la de skitne tallerkene være". Hvis jeg sier at oppvask er mer til behag for Gud enn å be, vil jeg føle meg som en marxist: "Den materielle verden er alt som er, bønn er bare en pietistisk unnskyldning for å la noen andre vaske opp".

Tenk etter hva som egentlig skjer her. I stedet for å se på hele skaperverket som godt, og utfordre oss til å velge Gud på alle områder av livet, skaper dette skillet en motsetning mellom ulike aspekter ved livet i Guds skaperverk. Bønn (hellig) og oppvask (sekulært) ses adskilt og det ene prioriteres foran det andre.

Skillet settes ofte mellom det ikke-materielle (åndelig og til behag for Gud) og det materielle (sekulært, ignorert av Gud) – i skaperverket.

Gud og alt annet

Det som i vår tid regnes som hellig, åndelig og betydningsfullt for Gud, er det som ser ut til å involvere eller tiltale Gud mest direkte: Frelse for sjelen, vårt personlige forhold til ham, bønn, bibelstudier, lovsang, åndelige gaver, familie, kirkeliv og evangelisering. Dette er det som betyr noe for Gud, disse aktivitetene er nær til hans hjerte.

Det som ses på som sekulært, verdslig og profant er *alt annet*. All annen involvering i liv og skaperverk ligger i det sekulære – politikk, kunst, musikk, tankeliv, jus, business, medisin, økonomi, vitenskap, miljø, sosial rettferdighet... Å arbeide og være involvert i disse arenaene, er ikke

nødvendigvis synd (fordi noen må gjøre det) men det er *mindre viktig, mindre til behag for Gud*. Han bryr seg mindre om dem, de betyr ikke noe for evigheten, siden den materielle verden en dag skal gå under uansett. Du kan selvsagt drive med dette, men du bør ikke være lidenskapelig opptatt av det, siden det ville vise mindre enn full lojalitet til Gud.

La meg bare kort si at disse motsetningene innenfor skaperverket er fremmede for Bibelen. Motsetningen mellom det åndelige og det materielle finnes rett og slett ikke i Bibelens univers. Det fysiske og materielle er ikke et problem for Gud.

C.S. Lewis skrev at: "Det nytter ikke å bli mer åndelig enn Gud. Gud tenkte aldri at mennesket bare skulle være et åndelig vesen. Det er grunnen til at han bruker materielle ting som brød og vin for å gi oss nytt liv. Vi kan se på dette som simpelt og uåndelig, men det gjør ikke Gud. Han fant opp spising. Han liker materie. Det var hans idé."

Konflikten i Bibelen ligger ikke mellom ulike områder av livet, men i hvordan vi kan ære Gud der vi er. Det finnes altså en moralsk opposisjon eller antitese når det gjelder *retning* – for eller mot Gud – i hvert valg vi tar. Ingenting er nøytralt eller irrelevant for Gud i våre liv. Alt må gis til ham – eller ikke.

En ekstra målestokk

Når vi ser på dette skillet mellom det hellige og det sekulære i mange kristnes tankegang, ser vi at tenkningen ikke er helt ulik den jeg har beskrevet fra Bibelen. Det er bare det at de legger til en ekstra målestokk som kan kalles hellig/sekulær. De kombinerer bibelske moralske prinsipper og motsetningen hellig/sekulær, og de ender opp med enda en målestokk. Det finnes mange måter kristne reagerer på når de havner i kryssilden mellom disse to ulike standardene.

Hvordan fungerer denne hybridene i praksis?

La oss se på arbeid som et eksempel. H/S-skillet skaper et hierarki eller en pyramide av anlegg og talenter. På toppen – for de som virkelig mener alvor med Gud – er heltidsmisjon eller i hvert fall heltids kristent arbeid. I katolisismen er dette gjerne presteskaper og klosterliv, i protestantismen er det å være evangelist. Det neste nivået, for dem som er *mindre dedikert* til Gud, er å være en lærer, lege eller ha et annet omsorgsyrke. De som er *enda mindre dedikert* til Gud kan være i næringslivet, poli-

tikk, jus eller kunst. Disse yrkesområdene er ikke høyt verdsatt, men de kan tåles. De er ikke syndige, men å være lidenskapelig interessert i dem er å være illojal mot Kristus.

Som nevnt sier Bibelen aldri at det automatisk er bedre å være en evangelist enn en bonde eller en politiker. Apostelen Paulus sier for eksempel: "Dere skal sette deres ære i å føre et stillferdig liv, passe deres egne plikter og arbeide med hendene, slik vi har pålagt dere."² Bibelen oppfordrer ikke soldater til å slutte i militæret for å bli misjonærer.

Teolog eller rørlegger

Den sier derimot at du skal være åpen for å bli brukt der Gud har plassert deg, med en overbevisning om at du tjener Gud og se på dette som en del av din gudstjeneste. Det finnes situasjoner der en gjerne ville gitt noen teologer og til og med noen misjonærer for en god rørlegger! Fra Luther og Calvin har vi arvet en sterk og god tradisjon for å anerkjenne at Gud kan kalle oss til å ære ham gjennom ethvert ærlig og hederlig yrke.

Skillet mellom det som behager eller ikke behager Gud går ikke mellom bønn og oppvask, eller mellom evangelisering eller snekkervirksomhet. Alt dette er gode aktiviteter innenfor Guds skaperverk. Den går i stedet mellom hvorvidt vi ved å gjøre disse aktivitetene ønsker å tjene andre eller ikke, adlyde Jesus eller ikke. Jesus vasket disiplenes føtter når han i stedet kunne bedt, men ba ofte når han i stedet kunne vasket føttene deres.

I Bibelen finner vi mange advarsler mot å la oss *lede* av noe i denne fysiske verden og å lage oss avguder av noe materielt eller ikke-materielt. Men det er ikke fordi den fysiske verden er dårlig eller uviktig for Gud. Den er god, men den er ikke Gud. Derfor sier Bibelen klart at vi ikke skal behandle den som Gud.

Erfaringen fra Korint

I byen Korint arbeidet Paulus blant hedninger som var preget av den hellenistiske kulturen og derfor skilte mellom det hellige og det sekulære. Det åndelige og det materielle ble regnet som motpoler, noe vi vanligvis forbinder med Platon.

Den greske tanken var at den menneskelige ånd eller sjel var god og nærmere Gud enn kroppen var. Kroppen var noe dårlig, og opphavet for det onde, forvirrende og uvirkelige. Hvis du har et slikt livssyn, kan det lede deg i retning av askese eller liberalisme:

Askese. Fordi ånden er god og kroppen er ond, bør du nekte deg selv kroppslige nytelser, frustrere kroppens lyster og slik gjøre deg selv mer åndelig. I kirken i Korint var det derfor mennesker som var gift, men avstod fra seksuelt samliv for å bli mer åndelige. Paulus irettesetter dem og sier at både mann og hustru er forpliktet til å hengi seg til den andre seksuelt. Her bruker Paulus for øvrig samme ord som brukes om forpliktelsen til å betale skatt!

Liberalisme. Fordi ånden er god og kroppen er ond, er alt du gjør med kroppen ok. Det er uviktig, den er bare søppel uansett. Gud bryr seg ikke om den. I den samme kirken var det også en mann som hadde seksuelt samliv med sin fars kone, og ingen brydde seg. Paulus forteller dem tvert imot at din kropp er et tempel for Den hellige ånd, dyrebar for Gud. Den er ikke søppel og den skal reises opp som en ny, "åndelig kropp" på den siste dag.

De samme to mønstrene kan gjenfinnes i H/S-skillet helt fram til i dag, på alle områder av livet. En kan se kristne mennesker behandle hele den "sekulære", "profane" eller "uåndelige" verden på den måten. Enten løper de fra den og lever separat fra den for å være mer åndelige, eller (fordi det ikke betyr noe for Gud) de hopper inn i den uten tanke for at de kanskje er ulydige overfor Gud og tilber avguder.

Kristne faller utvilsomt i de samme grøftene som korinterne når det gjelder seksualitet. *Enten* er dette en arena som er så vanskelig og så sterkt assosiert med synd og kropp eller for psykologisk farlig at en løper bort fra den.

Eller så, og langt flere kristne tar denne retningen, har den ingenting å gjøre med Kristi herredømme. Gud er opptatt av *åndelige* ting, ikke vår seksualitet. Sex er et område av livet som er til for vår underholdning og moro, så en kan se utbredt seksuell liberalisme blant kristne. Hvorfor ikke? Gud har viktigere ting å gjøre med sin tid enn å bekymre seg for våre seksuelle forhold.

H/S-skillet ødelegger bibelsk åndelighet

Hva skjer med den angivelig "hellige", "sakrale", "åndelige" delen av livet, som skal være hovedsaken? Jeg ser tre farer.

Åndelighet får en tendens til å bli målt ut fra alt jeg *ikke* gjør. Den kan bli veldig lovisk, og defineres lett ut fra hvor mye jeg har skilt meg fra det sekulære. Jeg røyker ikke, drikker ikke, lytter ikke til rockemusikk.

“Noen steder ser det ut til at evangelisering blir en avgud.”

Jeg unngår alle de klassiske kontaktpunktene med verdslighet. Jeg ser ikke film, kvinner går ikke i bukser, jeg går aldri glipp av gudstjenesten på søndag og glemmer aldri å be regelmessig. Men en stiv og lovisk holdning i ånden gjør nåden vanskelig å erfare og praktisere, selv om en ofte lærer om den i doktrinen.

Noen steder ser det ut til at evangelisering blir en avgud. En hevder at evangelisering er hovedsaken eller det eneste vi er på jorden for å gjøre. Andre ting blir meningsfulle bare hvis vi kan gjøre dem for å evangelisere. Jeg bør for eksempel bruke mine gaver som artist bare for å evangelisere der. Men hvis vi gjør dette, blir imidlertid kunsten propaganda. På samme måte, hvis mitt arbeid kun er en unnskyldning for å snakke om Jesus, blir jeg en bølge på den sekulære arbeidsplassen.

Slik kan vi også snakke om en idolisering av det indre åndelige liv. Min “vandring med Gud” er det eneste viktige, noe som faktisk kan føre til mangel på empati med andre mennesker. Forfattere som Andy Crouch skriver vittig, men med en seriøs undertone om kristne som synger med lukkede øyne. Det er som om den virkelige verden bare eksisterer på innsiden av øyelokkene.

Hva skjer med den angivelig “sekulære” verden med et slikt skille? Som vi så i Korint har mennesker en tendens til enten å unngå det sekulære så mye som mulig, eller å se det som en del av verden som ikke er relevant for Gud. Derfor kan det gjøre som de vil med det.

Halvhjertede mennesker

Du finner derfor kristne som halvhjertet eller med motforestillinger deltar i “sekulære aktiviteter”. Fordi de ikke har en forkynnergave, devaluerer de sine egne aktiviteter. Dette vil sannsynligvis medføre en forringelse av deres arbeid, eller at det bare gjøres for pengenes skyld.

På den andre side finnes det kristne som ikke er opptatt av hvordan de kan ære Gud med sitt liv på arbeidsplassen, fordi den ikke har noe med Gud å gjøre. På den måten kan de ende opp med å tjene avguder

uten å være klar over det.

Det samme falske dilemmaet påføres kristne på mange områder av livet som en følge av dette skillet. I forretningslivet er det en stemme som stadig hvisker "Gud har ingenting å gjøre med penger og makt og du vil bli korrumpert om du ikke holder deg borte." Det eneste som er interessant her er å arbeide i utviklingsland, eller med de fattige i den industrialiserte delen av verden. Hvis du er nødt til å arbeide med noe annet, får du bare holde ut til noe bedre kommer.

Den liberalistiske "stemmen" vil kunne si "Det kristne liv handler ikke om penger, men om frelse, åndelighet og å prise Gud. Gud har viktigere ting å tenke på enn hvordan vi oppnår penger og makt og hvordan vi forvalter dette." Her ser vi at makt og penger tenkes på som utelukkende sekulært. Kristne som har en slik holdning, kan enkelt slutte fred med uærlighet, korrupsjon og alle de moderne avgudene.

Privatisering

Skillet mellom det hellige og det sekulære gjør at troen nesten utelukkende blir privat. Tenk bare på det som regnes som åndelig, om bønn, lovsang, kirke, familieliv og bibelstudier. Den eneste offentlige aktiviteten i det kristne samfunnet er evangelisering. Med unntak av forsøk på evangelisering er troen innesperret i den kristnes private verden.

Det ligger en merkelig ironi her, som bør få oss til å bli mistenksomme. Den private sfæren er nemlig akkurat der antikristne, humanistiske interesser ønsker at kristne skal være, av flere grunner. For det første hevdes det at religion nærmest er å anse som en privat hobby, og at den må holdes utenfor det offentlige liv – politikk, høyere utdanning, jus og forskning. For det andre vil det å slippe religion løs på den offentlige arena være å invitere til intoleranse. Se bare hva som hendte i New York 11. september. Det er slikt som skjer når mennesker ikke holder sin religion privat.

Det som hender her, er et utilsiktet samarbeid mellom kristne som henger fast i et skille mellom det hellige og det sekulære og dem som er fiendtlig innstilt til vår tro. Når kristne lærer at sann og ren tro er for åndelig til å engasjere seg i samfunnets store og omfattende problemstillinger, innebærer dette en begrensning av *den verden Gud bryr seg om*. De spiller dessuten på lag med dem som vil bryte ned troen. Det er som om den ikke-kristne verden skyter oss i en fot, og vi respektfullt skyter oss selv i den andre.

Svekket evangelisering

Dette er en annen del av den store ironien ved dette skillet. Evangelisering er nemlig noe disse kristne svært gjerne ønsker å drive med. Det er to grunner til at skillet ødelegger for de kristnes vitnesbyrd.

Når vi unngår å se samfunnets behov og problemstillinger som viktige åndelige anliggender, blir vi til slutt en isolert kristen stamme. Vi får stadig færre ikke-kristne venner. Jerram Barrs hevder at en del kirkelige evangeliseringsprogram er organisert som militære raid inn i fiendens territorium. Når vi fremmedgjøres må vi finne unaturlige måter å komme i kontakt med mennesker på, som kan virke pinlig på begge parter. Hvis evangelisering er den eneste offentlige aktiviteten for kristne, vil det øke sjansen for at vi mislykkes med det.

Hvis vi ser på vårt engasjement i samfunnet som åndelig sett bortkastet tid, og ser på vårt arbeid i den sekulære verden som et nødvendig onde, vil dette gjøre at vi mister viktige sider ved det kristne vitnesbyrdet. Troen på Kristus skulle inspirere oss til å gjøre konstruktive, hjelpsomme og interessante handlinger som lys og salt i verden. Jesus sa at når vi lever som lys og salt i verden, vil vårt lys skinne for menneskene "slik at de kan se deres gode gjerninger og prise deres Far i himmelen".

En annen side som forsvinner er ethvert kulturelt vitnesbyrd om Kristus, hans sannhet, og hans engasjement i kultur. Det vil ikke finnes noen offentlige vitnesbyrd om Guds kreativitet, og ingen som kan vise at nysgjerrighet og forestillingsevne er gitt oss fra Gud. Ser vi på samfunnet vårt, er denne assosiasjonen svært sjelden. Dette tapet er enormt for anliggendet om å gjøre Kristus troverdig for de som ikke tror. Det frarøver verden muligheten for å forstå Gud.

Under en stor evangeliseringskonferanse ble jeg spurt om hvorfor kristne lever så isolert fra resten av kulturen. Jeg ba dem finne fram brosjyren som var produsert for konferansen, og spurte om de der kunne finne noe som helst om å relatere troen på Jesus Kristus til miljø-saken, jus, politikk, arkitektur, medisin, sosiologi, journalistikk, kunst og så videre. Jeg visste selvsagt at det ikke var noe å finne, og måtte si "Vi har gjort dette mot oss selv". Vi har selv krympet vårt syn på verden. Gud gjorde det ikke. Hans skaperverk er enormt. De ikke-kristne gjorde det ikke mot oss. Vi gjorde det mot oss selv.

Konferansebrosjyren var i stedet full av flotte tema som personlig vekst, bønn, kirkevekst, familieliv, personlig økonomi og lovsangstjeneste.

Dette er viktige tema, men de ligger alle innenfor det "hellige" og det private. En kunne ikke finne noe hint om at kristne kanskje skulle være kalt av Gud til å fungere i samfunnet som ansvarlige borgere. Ingen hint om at Gud virkelig bryr seg om samfunnet som helhet, eller den verden han skapte.

Utfordringen fra Kristi herredømme over alt liv

Hele verden er Guds verden

Gud skapte verden. Han bryr seg om den, og den gjenspeiler hans herlighet. Det finnes ikke noe motsetningsforhold mellom ånd og materie, det hellige og det sekulære, bønn og oppvask. Alle oppgaver kan være til behag for Gud, utenom det som er synd.

Også hverdagslivet

Den store utfordringen ligger i at Kristi herredømme utvider seg med denne tanken. I Romerbrevet 12,1-2 skriver Paulus følgende:

"Derfor formaner jeg dere ved Guds barmhjertighet, søsken: Bær kroppen fram som et levende og hellig offer til glede for Gud. Det skal være deres åndelige gudstjeneste. Innrett dere ikke etter den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som er til glede for Gud, det fullkomne."

Overgivelsen av vår egen kropp er altså en åndelig gudstjeneste ifølge dette skriftstedet. Videre forsterker Paulus dette ytterligere ved å peke på mange ulike gaver og kall, om myndigheter og om kristen enhet.

Våre sinn skal bli fornyet og overgis til Gud slik at alle tanker er underlagt ham. Men han bryr seg også om selv de mest hverdagslige aktiviteter. Vi skal spise "for Herren" (Rom. 14,6) med takk til Gud. Vi skal arbeide "som for Herren" (Ef. 6,7). Når han skriver om vår seksualitet skriver Paulus at vår kropp er et tempel for Den hellige ånd, "...Dere er kjøpt, og prisen betalt. Bruk da kroppen til Guds ære!" (1. Kor. 6,19-20).

Når vi spiser, arbeider eller har sex – da er vi så sekulære som vi blir. Likevel sier Bibelen at disse handlingene betyr noe for Gud, og at din respons til ham i hver av disse aktivitetene er viktige.

Reformasjonen gjenoppdaget disse sannhetene om Bibelens lære om livet som en enhet. Martin Luther skrev om å vaske bleier, bysse en baby i søvn og å re opp en seng som "åndelige oppgaver"³. I forkant av reformasjonen i England skrev den viktige bibeloversetteren William Tyndale at

“Det finnes ikke noe arbeid som er mer til Guds behag enn noe annet: Å helle vann, å vaske opp, å være skomaker eller apostel, alt er (...) til Guds behag.” Dette er hentet fra en av hans artikler som skal ha blitt brukt for å dømme ham til døden. Altfor ofte har reformasjonens etterfølgere vekket bort fra denne utrolige innsikten.

Gode eksempler fra vår tid

Vi skal likevel ikke miste motet over vår egen tid. Noen av historiens viktigste framskritt har vært sterkt påvirket av kristne som så at deres tro måtte få vidtrekkende konsekvenser i deres liv.

Det er naturlig å trekke fram de kristnes rolle i marxismens fredelige kollaps i Øst-Europa før 1989, oppløsningen av apartheid i Sør-Afrika og borgerrettighetsbevegelsen i dette landet. Kristi herredømme får konsekvenser for sosial rettferdighet og ved Guds hjelp endres verden.

Når jeg ser tilbake på over 35 år i L'Abri, mener jeg å se en oppmuntrende vekst i kristnes stemme inn i vår kultur. Kristne mennesker kaster seg inn i engasjement på den offentlige arena som en tjeneste for Gud. Når jeg føler meg motløs, tenker jeg gjerne på hvor vi var i 1940 eller i 1964.

Konklusjon

Mitt hovedanliggende er at den kristne tro fort kan miste noe av sin egen “fødselsrett” og at kristne så vel som deres vitnesbyrd om Kristus lider under dette.

Men salmisten sier, “Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til. For han har grunnlagt jorden på havet, reist den over strømmene i dypet.” Serafen som Jesaja så, sa: “Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot. All jorden er full av hans herlighet.” Spørsmålet er om vi ser den herligheten, og om vi som kristne kan leve med dette perspektivet hvor vi enn beveger oss i livet. Det vil gjøre oss mer hele som mennesker, og det vil styrke de kristnes vitnesbyrd om Kristus og hans herredømme over alt liv.

Denne artikkelen er en bearbeidelse av et av mange foredrag av Dick Keyes om “Kristi herredømme over alt liv”. Gjengitt med velvillig tillatelse fra opphavsmannen. Del 2 av foredraget kommer i neste nummer av *Theofilos*.

Fotnoter

1. Keyes arbeider i L'Abri. For mer om L'Abri, se www.labri.org.
2. 1. Tess 4,11.
3. Paul Marshall with Lela Gilbert, *Heaven is not my home* (Word Publishing, 1998), ss. 77-78.